ISSN 1811-1831

ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛ

С. Торайғыров атындағы
Павлодар мемлекеттік
университеті

ПЕДАГОГИКАЛЫҚ СЕРИЯ

4′2014

ПМУ ХАБАРШЫСЫ
ВЕСТНИК ПГУ

Научный журнал Павлодарского государственного университета
имени С. Торайгырова

СВИДЕТЕЛЬСТВО
о постановке на учет средства массовой информации
№ 14206-Ж
выдано Министерством культуры, информации и общественного согласия
Республики Казахстан
4 марта 2014 года

Омирбаев С.М., д.э.н., профессор (главный редактор);
Пфейфер Н.Э., д.п.н., профессор (зам. главного редактора);
Аубакирова С.Д., (отв. секретарь).

Редакционная коллегия:
Абибуллаева А., д.п.н., профессор, ЕНУ имени Л.Н. Гумилева;
Агавелян О.К., д.п.н., профессор, Россия, Новосибирск, НГПУ;
Анн Мерфи, PhD докторы, профессор, Дублинский технологический университет (Ирландия);
Бурдина Е.И., д.п.н., профессор;
Кертаева Г. М., д.п.н., профессор; ЕНУ имени Л. Н. Гумилева;
Калдыбаева А.Т., д.п.н., профессор, Кыргызстан, КГУ имени И. Арабаева;
Кудышева А.А., к.п.н., профессор;
Нургожина Б.В., (тех. редактор).

За достоверность материалов и рекламы ответственность несут авторы и рекламодатели.
Мнение авторов публикаций не всегда совпадает с мнением редакции.
Редакция оставляет за собой право на отклонение материалов.
Рукописи и дискеты не возвращаются.
При использовании материалов журнала ссылка на «Вестник ПГУ» обязательна.

© ПГУ имени С. Торайгырова

МАЗМҰНЫ

Әбікенова Д. Б.
ЖОО-ның оқытушысының АКТ-құзыреттілігінің болмысы
мен құрылымы 12
Адилова В. Х.
Зияткерлік еңбек мәдениетінің қалыптасуының тұжырымдамасы 18
Антикеева С. К.
Шет елдерде әлеуметтік қызметкерлерді даярлау ерекшеліктері 28
Анишева Г. М.
Орындаушылық өнер кафедрасы
және Литва музыка академиясының профессоры
Раса Гельготиенемен қарым-қатынасы 34
Ахметова А. Х., Абильдинова Г. М.
«Компьютерлік графика» курсының оқу элементтерін
кестелік модель түрінде жоспарлау 37
Байменова Б. С., Жубакова С. С.
Міржақып Дулатов еңбектерін оқу-тәрбие үдерісіне енгізу 43
Боталова О. Б.
Педагогикалық жоғары оқу орындары
студенттерінің ғылыми-зерттеу жұмысына дайындығы 49
Бурдина Е. И., Аубакирова С. Д.
Инклюзивтік білімінің мәні 55
Есимова Д. Д., Есмағзам М.
Қазақ этнопедагогикасының болашақ туризм
мамандарына қажеттілігі 60
Жекибаева Б. А.
Қазақстан Республикасында рухани-адамгершілік білім беру
бағдарламасын жүзеге асыру шегінде «Өзін-өзі тану»
курсын оқытудың ерекшеліктері 65
Жомартова А. Д., Жақыпбекова Ғ. Н.
6 және 7 жастағы балалардың оқу материалын
қабылдау ерекшеліктері 71
Ізмағамбетова Р. М., Альмурзаева Б. К.,
Наурзалина Д. Г., Сагиева А. Т.
Қазіргі педагогтың кәсіптік құзыреттілігінің қалыптасуы 76
Кененбаева М. А., Боталова О. Б.
Ғылыми-зерттеу іс-әрекеті сабағындағы студенттердің
мотивациялық бағдары 84
Колюх О. А. Петрова Е. В.
Көру қабілеті бұзылған мектеп жасына дейінгі
балалардың эмоциялы реакциясының анықталу ерекшеліктері 89
Колюх О. А. Петрова Е. В.
Көру қабілеті нашар және көзі көрмейтін баланың
типтік эмоционалды әсері 93

Коровайко И. В., Кожанова С. К.
Студенттердің сессия кезінде психологиялық
ерекшеліктерінің пайда болу стрестік қалпы..99
Короленко В. Л.
Ересектердің баланың тұлға ретінде моральды қалыптасуына ықпалы ..105
Кударова Н. А.
Дарынды балалармен жұмыс жасайтын
мұғалімдердің кәсіби қасиеттері.. 111
Найманов Б. А., Найманова А. Б.
10-11 сыныптарда «Шек» және «Туынды»
тақырыптарын озыңқы оқыту 116
Негманова У.
С. Торайғыров атындағы ПМУ-дың музыкалық
білім мамандығының студенттерінің
дауысты қалыптастыру жұмысы 120
Нургалиева М. Е.
Педагогикалық пәндерді оқыту барысында
болашақ мұғалімдердің кәсіби сапаларын дамыту 125
Сарсенбаева Б. Г.
ЖОО – болашақ мұғалімнің белсенділігін
қалыптастырушы негізгі фактор 131
Сарсенбаева Б. Г.
Студенттің ЖОО-да психологиялық-педагогикалық
дайындығының біртұтастығы..136
Сатылмыш Й.
«Периодтылық» тақырыбын оқытудағы кейбір мәселелер.........................140
Танатова А. Д.
Мұғалімнің кәсіби жетілуі білім сапасын
дамытудың жағдайы ретінде 145
Темербаева Ж. А.
Жоғары оқу орындарында инновациялық
оқыту технологияның орны...151
Темиргалинова А. К.
Ұлттық келісім призмасы арқылы
«Мәңгілік ел» ұлттық идеясын жастар арасында түсіндіру.........................157
Тлеулесова А. Ш.
Қиын оқушылармен жүргізілетін жұмыстың түрлері.....................................163
Тлеулесова А. Ш.
Ауыз әдебиеті түрлері негізінде патриоттық
тәрбие берудің жолдары..169
Токтарбаев Д. Г-С., Имангаликова И. Б., Мейрманов А. Б.
Ұлттық ойындарды оқу және тәрбие үдерісінде
пайдаланудың өзектілігі 177
Торыбаева Ж. З., Нуридинова Г. А.
Оқушылардың салауатты өмір салтын
қалыптастыруға байланысты ҰШІ технологиясын қолдану........................185

Торыбаева Ж. З., Жорабекова А. Н.
Көптілдік білім беруде студенттердің өз бетінше
және шығармашылық ойлаудың дамуы барысында
ассоциограмма әдісін қолдануы 190
Уалиева Н. Т.
Субъектілік және субъектілік тәжірибе
жоғары оқу орнында оқитындардың
өздік жұмысынан күтілетін нәтиже...197
Утюпова Г. Е.
Германиядағы бастауыш сынып мұғалімдерін
даярлауда тәжірибенің мазмұны мен ұйымдастырылуы.............................202
Ушакова Н. М.
Білім беру мазмұны классификациясының параметрлері...........................207
Шавалиева З. Ш.
Оқу-тәрбие үдерісіндегі оқушылардың дүниетанымын
қалыптастырудың педагогикалық шарттары 217
Шавалиева З. Ш.
Салауатты өмір салтын қалыптастыруда
экологиялық білімнің маңызы..224
Шаумен Г. С.
Германияда әлеуметтік-педагогикалық
білім берудің дамуының негізгі үрдістері 230
Шункеева О. А., Альмурзаева Б. К.
Жоғарғы оқу орындағы білім нәтижесін бағалау сабақтастығы 234

СОДЕРЖАНИЕ

Абыкенова Д. Б.
Сущность и структура ИКТ-компетентности педагога вуза 12
Адилова В. Х.
Концепция формирования культуры
интеллектуального труда 18
Антикеева С. К.
Особенности подготовки социальных
работников за рубежом 28
Анишева Г. М.
Сотрудничество профессора Литовской академии музыки Расы
Гельготиене с кафедрой «Исполнительское искусство»................................34
Ахметова А. Х., Абильдинова Г. М.
Понятийный граф как основа ведения модели знаний
обучающегося по курсу «Компьютерная графика» 37
Байменова Б. С., Жубакова С. С.
Использование в учебном процессе
педагогических произведений Мыржакыпа Дулатова 43
Боталова О. Б.
Готовность студентов педагогического вуза
к научно-исследовательской деятельности 49
Бурдина Е. И., Аубакирова С. Д.
Сущность инклюзивного образования 55
Есимова Д. Д., Есмагзам М.
Необходимость этнопедагогики
для будущих специалистов по туризму 60
Жекибаева Б. А.
Особенности преподавания курса
«Самопознание» в рамках реализации программы
духовно-нравственного образования в Республике Казахстан....................65
Жомартова А. Д., Жакыпбекова Г. Н.
Особенности усвоения учебного материала детьми 6 и 7 лет 71
Измагамбетова Р. М., Альмурзаева Б. К.,
Наурзалина Д. Г., Сагиева А. Т.
Формирование профессиональной компетентности
современного педагога..76
Кененбаева М. А., Боталова О. Б.
Мотивация студентов к занятию
научно-исследовательской деятельностью 84
Колюх О. А. Петрова Е. В.
Особенности проявления эмоциональных реакций
у детей дошкольного возраста с нарушением зрения 89

Колюх О. А. Петрова Е. В.
Типовые эмоциональные реакции слабовидящих и слепых детей 93
Коровайко И. В., Кожанова С. К.
Психологические особенности проявления стресса
у студентов в период сессии...99
Короленко В. Л.
Влияние взрослых на моральное формирование личности ребёнка 105
Кударова Н. А.
Профессиональные качества учителя
работающего с одаренными детьми 111
Найманов Б. А., Найманова А. Б.
Опережающее обучение по темам
«Предел» и «Производная» в 10-11 классах...116
Негманова У.
Работа над постановкой голоса со студентами специальности
«Музыкальное образование» ПГУ им. С. Торайгырова..............................120
Нургалиева М. Е.
Развитие профессиональных качеств будущих учителей
в процессе изучения педагогических дисциплин...125
Сарсенбаева Б. Г.
Вуз – как фактор формирования активности будущего учителя 131
Сарсенбаева Б. Г.
Целостность в психолого-педагогической
подготовке студента в вузе 136
Сатылмыш Й.
Некоторые проблемы обучения химической периодичности 140
Танатова А. Д.
Профессиональное совершенствование учителя
как условие развития качества образования 145
Темербаева Ж. А.
Место технологии инновационного обучения в ВУЗе.................................151
Темиргалинова А. К.
Популяризация среди молодежи национальной идеи
«Мәңгілік ел» через призму национального согласия 157
Тлеулесова А. Ш.
Виды работ с трудными учащимися..163
Тлеулесова А. Ш.
Пути формирования патриотического воспитания
на основе изучения различных видов
народной устной литературы 169
Токтарбаев Д. Г-С., Имангаликова И. Б., Мейрманов А. Б.
Актуальность применения национальных игр
в учебном и воспитательном процессе 177
Торыбаева Ж. З., Нуридинова Г. А.
Реализация технологии КТД в ракурсе формирования
здорового образа жизни школьников 185

Торыбаева Ж. З., Жорабекова А. Н.
Применение метода ассоциограмм для развития
самостоятельного и креативного мышления
студентов в процессе полилингвального образования 190
Уалиева Н. Т.
Субъектность и субъектный опыт
как ожидаемый результат самостоятельной работы
обучающихся в вузе 197
Утюпова Г. Е.
Содержание и организация практики при подготовке
учителей начальных классов в Германии 202
Ушакова Н. М.
Параметры классификации содержания образования................................207
Шавалиева З. Ш.
Педагогические условия формирования мировозрения
учащихся в учебно-воспитательном процессе...217
Шавалиева З. Ш.
Значение экологического образования
в формировании здорового образа жизни 224
Шаумен Г. С.
Основные тенденции развития
социально-педагогического образования в германии.................................230
Шункеева О. А., Альмурзаева Б. К.
Преемственность оценивания образовательных результатов
в системе вуза..234

CONTENTS

Abykenova D. B.
The essence and structure of HEI academic staff's ICT competence 12
Adilova V. H.
The concept of formation of the culture of intellectual work 18
Antikeyeva S. K.
Features of social workers’ training abroad...28
Anisheva G. M.
Cooperation of Professor Gelgotiene Race
of the Lithuanian Academy of Music with the Department
of Performing Arts...34
Akhmetova A. K., Abildinova G. M.
Conceptual graph as the basis of reference model of
knowledge in course «Computer graphics» 37
Baimenova B. S., Zhubakova S. S.
The use of pedagogical ideas of Myrzhakyp Dulatov
in the educational process...43
Botalova O. B.
The readiness of students of pedagogical universities
for research activities...49
Burdina E. I., Aubakirova S. D.
The essence of inclusive education..55
Yessimova D. D., Yesmagzam M.
Necessity of ethnopedagogics for future specialists in tourism 60
Zhekibaeva B. A.
Teaching the «Self cognition» course in the framework
of the spiritual and moral edication program
in the Republic of Kazakhstan 65
Zhomartova A. D., Zhakypbekova G. N.
Features of assimilation of the
training material by children of 6 and 7 years..71
Izmagambetova R. M., Almurzayeva B. K.,
Naurzalina D. G., Sagiyeva A. T.
Forming of professional competence of the modern pedagogue 76
Kenenbayeva M. A., Botalova O. B.
Motivation of students to engage in research activities 84
Kolyuh O. A., Petrova Y. V.
The features of emotional reactions manifestation
at pre-school age children with visual impairment...89
Kolyuh O. A., Petrova Y. V.
Typical emotional reactions of visually impaired and blind children 93

Korovayko I. V., Kozhanova S. K.
Psychological features of manifestation
of the stress at students during session 99
Korolenko V. L.
Influence of adults on the moral forming of a child personality.........................105
Kudarova N. A.
Professional qualities of a teacher
working with the gifted children 111
Naymanov B. A., Naymanova A. B.
An advanced training on topics «Limit» and «Derivative»
in the 10th and 11th grades 116
U. Negmanova
Work on the voice teaching with the students of
specialty «Music education» in S. Toraighyrov PSU 120
Nurgalieva M. E.
Development of professional qualities of future teachers
in the process of teaching pedagogical disciplines..125
Sarsenbaeva B. G.
HEI as a factor of formation of a future teacher's activity 131
Sarsenbaeva B. G.
Integrity in the psycho-pedagogical preparation
of students at the university..136
Satilmis Y.
Some teaching problems in chemical periodicity subject 140
Tanatova A. D.
Professional development of teachers as a condition
of education quality...145
Temerbaeva Zh. A.
The place of innovative training technology at the university 151
Temirgalinova A. K.
The promotion of the national idea «Mangilik el» among
youth through the national consensus...157
Tleulessova A. S.
Types of work with difficult pupils 163
Tleulessova A. S.
Ways of formation of patriotic education on the basis of learning
different types of folklore 169
Toktarbaev D. G-S., Imangalikova I. B., Meirmanov A. B.
Urgency of application of national games
in the teaching and educative process 177
Torybaeva Zh. Z., Nuridinova G. A.
The implementation of CCD technology from
the perspective of a healthy lifestyle of schoolchildren....................................185

Torybaeva Zh. Z., Zhorabekova A. N.
Use of mind mappins for development
of students' independent and creative thinking in the
process of polylingual education 190
Ualieva N. T.
Subjectness and subjective experience as an
expected result of students' independent work in high school 197
Utyupova G. E.
The contents and organization of
practice at preparation of teachers of
initial classes in Germany..202
Ushakova N. M.
Parameters for classification of the educational content 207
Shavalieva Z. Sh.
Pedagogical conditions of formation of world outlook
of pupils in teaching and educational process...217
Shavalieva Z. Sh.
The importance of ecological education in
formation of the healthy lifestyle 224
Shaumen G. S.
The main tendencies of development of
social pedagogical education in Germany...230
Shunkeyeva O. A., Almurzayeva B. K.
The continuity in the evaluation of educational
results in the school-university system 234

// Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского. Серия Социальные науки. – 2010, № 1. – С. 56-62.

Материал поступил в редакцию 22.12.14.

Е. И. Бурдина, С. Д. Аубакирова

Инклюзивтік білімінің мәні

С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті, Павлодар қ.

E. Burdina, S. Aubakirova

The essence of inclusive education

S. Toraigyrov Pavlodar State University, Pavlodar.

Material received on 23.12.14.

Мақалада инклюзивтік білімінің ашық мәні және оның нормативтік-құқықтық базасы қарастырылған.

The article presents the essence of inclusive education and its legal framework.

ӘОЖ 378

Д. Д. Есимова, М. Есмағзам

С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті, Павлодар қ.

ҚАЗАҚ ЭТНОПЕДАГОГИКАСЫНЫҢ БОЛАШАҚ ТУРИЗМ МАМАНДАРЫНА ҚАЖЕТТІЛІГІ

Мақалада авторлар туристік саланы дамыту үшін туризм бойынша болашақ мамандарға этнопедагогикалық қажеттілігінашып жазған.

Кілттік сөздер: этнопедагогика, туризм бойынша маман, этнографиялық білім, экскурсия жүргізуші.

Қазақстанның дербес тәуелсіз мемлекет болуымен қатар алғаш рет экономиканың қызықты да, ауқымды жаңа саласы туризм қалыптасып дами бастады. Туризм өзінің әмбебап ұйымдастыру түрлері мен мүмкіндіктері

жағынан, дәстүрлі түрде қалыптасқан басқа экономикалық салалармен біріге отырып өндірістік, кәсіпкерлік мәселелерді ғана емес, сонымен қатар маңызды әлеуметтік, педагогикалық білім мен тәрбие беру кеңістігін де қамтиды, қалың бұқараны экскурсия үдерісі барысында туристік танымдық-тәрбиелік іс-әрекетке тарту арқылы жеке адамның құнды ұлттық рухани дүниесінің қалыптасуына ықпал етуде.

Осы орайда, жоғары оқу орындарындағы болашақ туризм мамандарын, атап айтқанда туризмнің танымдық-ақпараттық қызметін жүргізуші экскурсоводтарды, экскурсия үдерісінде туризм субъектілеріне этнографиялық білім мен тәрбие беру мақсатында қазақ этнопедагогикасының материалдарын пайдаланып қана қоймай, осы экскурсияларды даярлау технологиясын меңгеруге де даярлықтарын қалыптастыру өзекті мәселе болып табылады. Олай дейтін себебіміз, шетелдік және отандық туризм субъектілері ғасырлар бойы өзінің көкейкестілігін жоғалтпай, керісінше, әрбір қоғамдық ортада болған өзгерістерге байланысты жетіліп отырады.

Алайда, қазақ халқының салт-дәстүрі мен әдет-ғұрпы, ұлттық мәдениеті туралы ақпараттық білім беру және оны әлемге әйгілеу болашақ экскурсоводтардың осы бағытта меңгерген этнопедагогикалық білімдерінің теориялық, практикалық, іскерлік, дағдыларының деңгейіне байланысты айқындалады.

Сондықтан жоғары мектеп педагогикасының күрделі де маңызды бір мәселесі, бакалавриаттар мен магистранттарды болашақ туризм мамандығына оңтайландыру, кәсіптік біліктілігін дамыту, кәсіби бағдар берудің жаңа жүйесін жасау, іскер және құзіретті маман дайындауға ерекше көңіл бөлу керек. Демек, маман дайындау үшін кәсіби білім беру үдерісін белсендендіру, оқытудың жаңа формалары мен әдіс-тәсілдерін жетілдіру қажет. Оқу үдерісін белсендендіру – берік те тиянақты білім берудің жолдарын қарастыру, студенттердің кәсіби шығармашылық ойлауына, ізденуіне мүмкіндік жасау, оларды келешек мамандығына қызықтыра отырып, оқу үдерісін ғылыми негізде ұйымдастыру қажет.

Болашақ туризм мамандарының, туризмнің экскурсия үдерісінде қазақ этнопедагогикасы материалдарын танымдық, тәрбиелік мақсатта пайдалануға даярлықтарын қалыптастыру үшін, оларда ең алдымен практикалық іс – әрекет барысында пайдаланылатын этнопедагогикалық кәсіби білім, этнографиялық экскурисияларды даярлау және өткізу іскерліктері мен дағдылар жүйесін қалыптастыру қажет етіледі [1].

Осы тұрғыдан алғанда, болашақ туризм мамандарын экскурсия үдерісінде қазақ этнопедагогика материалдарын пайдалануға даярлықтарын, іскерліктері мен дағдыларын қалыптастыру мәселесінің көкейкестілігі күннен-күнге арта түсуде.

Жоғары оқу орнының кәсіби маман даярлаудағы басты мақсаты – алдыңғы қатарлы жастар тәрбиелеу, адамзаттың мәдени және өнегелік деңгейі мен оның кәсіби ой-өрісін арттыру, жоғары кәсіби білімді маман иелерін қазіргі заман талабына сай дайындау.

Болашақ туризм мамандарын дайындауда, атап айтқанда олардың болашақ кәсіби іс-әрекетте (экскурсияда) қазақ этнопедагогика материалдарын пайдалануға әдістемелік даярлығын қалыптастыру мәселесін теориялық-әдіснамалық тұрғыда біз екі аспектіде қарастыруға талпыныс жасадық (психологиялық және педагогикалық), онда аталған кәсіби іс-әрекетке даярлықтың негізін, экскурсовод кәсібі үшін маңызды оның нақтылығы мен құрылымын анықтауға мүмкіндік беріледі және осы негізде туризм мамандығы студенттерін кәсіби теориялық, кәсіби өндірістік оқыту үдерісінде болашақ кәсіби іс-әрекетте қазақ этнопедагогика материалдарын пайдалануға әдістемелік даярлығын қалыптастырудағы олардың кәсіби оқу, кәсіби танымдық белсенділігін арттырудың әдіс-тәсілдері талданды [2].

Сондықтан экскурсия үдерісінің барысында отандық (олардың ішінде барлық жастардағы қала тұрғындарының) сонымен қатар әсіресе шет елдік туристердің аса танымдық экзотикалық қызығушылығын тудыратын этнопедагогикалық экскурсиялық материалдардың (Қазақстан халықтарының және қазақ халқының әдеп-ғұрпы, салт-дәстүрі, қазақ халқының көне шежіресі, Қазақстанның тарихи мұралары мен мәдениеті) мазмұндық сипаттамасын студенттер талқылайды [3]. Бүгінгі білім беру жағдайында қазақ этнопедагогикасы материалдарын оқу-тәрбие үдерісінде ретсіз, жүйесіз қолдану салдарынан ұлттық мұраның мән-маңызына нұқсан келуде. Ал біздің тәжірибемізде болашақ экскусоводтарды экскурсия үдерісінде этнопедагогика материалдарын пайдалануға әдістемелік даярлау жұмысымыз, оқу үдерісімен қатар негізінен әр студентпен жеке дара ғылыми конференцияларға арнайы баяндамалар дайындау барысында өткізіледі. Ал өндірістік практика кезінде мүмкіндігінше нақты материалдар негізінде, мерекелік тойларға (Наурыз мерекесі), үйлену, қыз ұзату, құда түсу тойларына қатысу арқылы даярлық үдерісі бейне таспаға түсіріліп өткізіледі, бұл шаралар оқу үдерісінен тыс, оқытушылардың және студенттердің өзіндік кәсіби танымдылығының, белсенділігінің арқасында жүргізіледі. Демек қазіргі жаңа кредиттік технология жағдайында бұл құбылыстың әрі қарай даму мүмкіндігі күшейе түспек, оған оқытушылар да, студенттер де әдістемелік жағынан даяр болуы қажеттігі туындайды.

Осы қарастырылған мәселелерге жасалған теориялық – әдіснамалық талдау нәтижесі бізге төмендегідей тұжырымдар жасауға негіз болды:

1. Жоғары оқу орындарында болашақ туризм мамандарының кәсіби іс-әрекетке даярлығын қалыптастыруда қазіргі кәсіби оқу үдерісін жаңа кредиттік технология жүйесінің талаптарына сай құрудың теориялық-әдіснамалық және кәсіби танымдық, кәсіби шығармашылық негізі болып адамның кәсіби дамуы, оның жеке кәсіби құзіретті, толерантты тұлға ретіндегі қоғамдағы орны, қоғамның материалдық және рухани байлығын дамытудағы, баянды етудегі адам іс-әрекетінің рөлі, адам іс-әрекетінің мақсаттылығы мен қайта құру сипаты табылады.

2. Шығармашылық деңгейге көтерілген өзіндік кәсіби оқу-танымдық іс-әрекеттегі белсенділік, іс-әрекеттің өзгертуіндегі сипат алғанын байқатады. Оның шығармашылық маңызы әрқашан да жаңаның келуімен, іс-әрекеттегі стереотипінің, жағдайының өзгеруімен байланысты.

3. Кәсіби іс-әрекеттің міндетті түрі мен оның ерік түрін таңдау ерекше маңызға ие болады, онда студент кәсіби іс-әрекеттің мақсатын да, құрылымын да өзі таңдай алады. Бұның бәрі кәсіби оқыту процесінде де, оқу мен өндірістік іс- әрекеттің өзара байланысында да жүзеге асады.

4. Студенттің кәсіби еңбекпен, өзара қарым-қатынаспен, қоғамдық іс-әрекетпен байланыс жағдайында кәсіби танымдық үдерістердің белсенділігі, жан-жақты іс-әрекеттер тәжірибесінен студенттердің жетілуі интенсивті іске асады.

5. Оқытушы мен студенттің іс-әрекетіндегі белсенділікті күшейтуде олардың арасындағы жағымды қарым-қатынас үлкен роль атқарады, ол студенттің белсенділігін, дербестілігін, оның тұлғалық ұстанымына шығуын қамтамасыз етеді.

6. Оқу мен оқытуда оқытушы мен студенттің субъектаралық қарым-қатынасы аса маңызды: олар оқытушы мен студенттің іс-әрекетінің күш бірлігін, әрекет бірлігін, әрекеттегі өзара байланысты қамтамасыз етеді.

7. Студенттердің танымдық қызығушылығы, оның оқуына іштей және сырттай жағымды жағдай туғызатын кәсіби танымдық іс-әрекетті қалыптастыруда әсерін тигізеді. Кәсіби танымдық қызығушылық оқытудың объективті шынайы бағаларын анықтайды, оқуға күш, жеңілдік, екпін, қозғалыс, іс-әрекеттің өнімділігін, оған даралық мән, үстемді, кәсіби оқу-танымдық іс- әрекетке жағымды интеллектуалды – эмоциялық рең береді.

8. Қазіргі кезде өздігінен кәсіби оқу іс-әрекетін белсендірудің әлсіздігі байқалады: әрбір оқытушының әдістемелік жағы; топтың барлық оқытушыларының іс-әрекетіндегі синхрондық немесе әркелкілік; оқытушы іс- әрекеті стилінің студентке әсері; әр түрлі сабақтарда студент іс-әрекетінің өзгеруі; оқытушының студенттермен қарым-қатынасы және оның студенттердің өздігінен жұмыс жасау қабілетіне әсері; сабақтағы студенттердің басым әрекеттері; кәсіби танымдық белсенділігінің, кәсіби қызығушылығының әр түрлі сабақтағы тұрақсыздығы, топтағы ұжымдық қатынастың сипаты, оның әр дәрежеде көрінуі.

Осы тұжырымдамаларға байланысты болашақ экскурсоводтарды даярлау, олардың кәсіби іскерлігін қалыптастыру мәселелері – кезек күттірмейтін өзекті қоғам талабы. Осы орайда, біз болашақ туризм мамандарының экскурсия үдерісінде қазақ этнопедагогика материалдарын

пайдалануға әдістемелік даярлығын қалыптастырудың құрылымдық-мазмұндық моделін жасауымыз керек.

Модель болашақ туризм мамандарының кәсіби сапасына қойылып, зерттеу идеясын болашақ туризм мамандарының экскурсияда қазақ этнопедагогикасы материалдарын пайдалануға әдістемелік даярлығын қалыптастыруды оңтайландыру мәселесі бойынша, осы қарастырылып жатқан проблемаға студенттерді тұтас бір кәсіби дайындау жүйесін құруда негізгі рөл атқарады. Онда кәсіби ақпараттық этнопедагогикалық материалдар мен кәсіби даярлық мәселелері басым қарастырылатындықтан – болашақ кәсіби экскурсоводтарда мотивациялық компонент, осы тұрғыда кәсіби танымдық, кәсіби бейімділікке, белсенділікке, құзіреттілікке арнайы талап болатындықтан мазмұндық компонент, сонымен қатар арнайы бағытталған кәсіби білім, біліктілікті, дағдыны тәжірибеде пайдалана білу болғандықтан болашақ экскурсоводтарға іс-әрекеттік пен рефлексивтік компоненттер болуы қажеттілігін модельде ескерген жөн.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1 **Алиева, Ж. Н.** Туризмология негіздері. Қазақ университеті, 2004. – 326 б.

2 Болашақ экскурсоводтардың қазақ этнопедагогика материалдарын пайдалануға әдістемелік даярлықтарын арнайы пәндерді оқыту процесінде қалыптастыру жолдары // Хабаршы. Қаз. ҰПУ. (педагогика сериясы) №4, 2009. – 39-43 б. (А. А. Саиповпен авторлық бірлестікте)

3 Жоғары оқу орындарында экскурсия мамандарының кәсіби іс-әрекетке даярлығын қалыптастырудың педагогикалық,психологиялық мәні // Хабаршы. Қаз. ҰПУ.(педагогика сериясы) №4, 2009. – 62-66 б. (О. Г. Лютеровичпен авторлық бірлестікте).

Материал 22.12.14 баспаға түсті.

Д. Д. Есимова, М. Есмагзам

Необходимость этнопедагогики для будущих специалистов по туризму

Павлодарский государственный
университет имени С. Торайгырова, г. Павлодар.
Материал поступил в редакцию 22.12.14.

D. D. Yessimova, M. Yesmagzam

Necessity of ethnopedagogics for future specialists in tourism

S. Toraighyrov Pavlodar State University, Pavlodar.
Material received on 22.12.14.

В настоящей статье авторы излагают о необходимости этнопедагогики для будущих специалистов по туризму, для развития туристической отрасли.

In the present article the authors expound about the necessity of etnopedagogics for future specialists in tourism, for development of tourist.

УДК 37.017.31 92 (574)

Б. А. Жекибаева
к.п.н., Карагандинский государственный университет имени Е. А. Букетова, г. Караганда

ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ КУРСА «САМОПОЗНАНИЕ» В РАМКАХ РЕАЛИЗАЦИИ ПРОГРАММЫ ДУХОВНО-НРАВСТВЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН

В статье представлены результаты изучения особенностей преподавания курса «Самопознание» в рамках реализации программы духовно-нравственного образования в Республике Казахстан, анализ которых позволяет автору раскрыть специфику содержания данного курса. Особое значение уделяется педагогической поддержке, регламентирующей отказ от авторитарной педагогики и, способствующей такой организации образовательного процесса, когда он полностью обращен к внутренним силам и способностям человека и его самопроцессам, проявляемым в действии.

Ключевые слова: самопознание, духовно-нравственное образование, реализация программы, педагогическая поддержка, авторитарная педагогика, образовательный процесс.

Преподавание курса «Самопознание» обладает рядом особенностей, обусловленных его спецификой. Это во многом связано с тем, что самопознание изучает то, что существует лишь как субъективная реальность.

Первое, что необходимо в самопознании – это умение выделять в любой реальной ситуации особенности человеческой сущности и жизнедеятельности. Необходимо научить учащихся видеть в себе, а также в жизнедеятельности окружающих людей как «внешние» (видимые, материализованные в поведении и продуктах деятельности), так и «внутренние» проявления. Понимание внутреннего

Теруге 22.12.2014 ж. жіберілді. Басуға 30.12.2014 ж. қол қойылды.
Форматы 70x100 1/16. Кітап-журнал қағазы.
Көлемі шартты 19,5 б.т. Таралымы 300 дана. Бағасы келісім бойынша.
Компьютерде беттеген Ж. К. Кабылбекова
Корректорлар: А. Елемесқызы, А. Р. Омарова, З. С. Искакова
Тапсырыс № 2484

Сдано в набор 22.12.2014 г. Подписано в печать 30.12.2014 г.
Формат 70x100 1/16. Бумага книжно-журнальная.
Объем 19,5 ч.-изд. л. Тираж 300 экз. Цена договорная.
Компьютерная верстка Ж. К. Кабылбекова
Корректоры: А. Елемескызы, А. Р. Омарова, З. С. Искакова
Заказ № 2484

«КЕРЕКУ» баспасы
С. Торайғыров атындағы
Павлодар мемлекеттік университеті
140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.
67-36-69
e-mail: kereky@mail.ru